

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Кафедра Туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

На правах рукопису

КЛЮШНИЧЕНКО АННА ОЛЕКСАНДРІВНА

**ТУРИСТИЧНИЙ СЕКТОР У ФОРМУВАННІ ЕКОНОМІКИ
ПРИЧОРНОМОРСЬКОГО РЕГІОНУ**

Спеціальність 242 Туризм
(код) (назва спеціальності)

Освітня програма Туризм
(назва)

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавр

Науковий керівник:
Тесленко Тетяна Вікторівна,
кандидат економічних наук, доцент

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол засідання кафедри

№ 9 від 14.06.2022р

Завідувач кафедри

(підпис)

Тетяна Тесленко

(Ім'я, прізвище)

Дніпро, 2022

Анотація

Відомості про об'єм пояснювальної записки: 78 стор., 14 рис., 7 табл., 25 джерел.

Ключові слова: *бронювання, інфраструктура, мобільний додаток, регіональна економіка, сервіс, туристичний пакет.*

В дипломній роботі наведена загальна характеристика Причорноморського економічного району в системі територіального поділу праці, розвитку туризму та його вплив на економічні показники регіону.

На підставі статистичних даних розвитку туризму в Україні за 2017-2020 роки виконано ґрунтовний аналіз туристичного потенціалу Причорноморського району, який проілюстровано графічно комплексними діаграмами.

З урахуванням програмних документів узагальнено напрями подальшого розвитку туристичної галузі у Херсонській, Миколаївській та Одеській областях.

ANNOTATION

Information on the volume of the explanatory note: 78 pages, 14 figures, 7 tables, 25 sources.

Keywords: *booking, infrastructure, mobile application, regional economy, service, tourist package.*

The thesis provides a general characteristic of the Black Sea Economic District in the system of territorial division of labor, the development of tourism and its impact on the economic indicators of the region.

Based on the statistics of tourism development in Ukraine for 2017-2020, a thorough analysis of the tourist potential of the Black Sea district, which was illustrated with graphically complex diagrams.

Taking into account the program documents, the directions of further development of the tourism industry in the Kherson, Mykolaiv and Odessa regions are summarized.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	9
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУ- ВАННЯ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНІВ.....	12
1.1. Огляд наукових досліджень та літератури з питань значення регіональної економіки	12
1.2. Ретроспектива економічного районування України.....	18
1.3. Причорноморський регіон в системі територіального поділу праці	27
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРИЧОРНОМОРСЬКОГО РАЙОНУ.....	36
2.1 Туристичний сектор як складова економіки Причорноморського регіону.....	36
2.2 Аналіз кількості осіб підприємницької туристичної діяльності у Причорноморському регіоні в 2017-2020 рр.	45
2.3 Аналіз туристичної діяльності юридичних осіб в Причорноморському регіоні в 2017-2020 рр.	47
2.4. Аналіз туристичної діяльності ФОП у Причорноморському регіоні в 2017-2020 рр.	52
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ У ПРИЧОРНОМОРСЬКОМУ РЕГІОНІ.....	58
3.1 Віртуальний туризм як напрям розвитку туристичного підприємства	58
3.2 Напрями розвитку туризму Причорноморського регіону у 2022 році.....	62
ВИСНОВКИ.....	
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що туризм стабільно розглядається однією з найбільш потужних та перспективних галузей як світового господарства в цілому, так й на рівні кожної окремої держави. Як свідчить світова статистика – туризм відіграє важливу роль як у вирішенні економічних, так й у вирішенні соціальних проблем.

Аналізувати значення туризму в Україні доцільно одночасно з більш детальним розглядом впливу туризму на розвиток кожного економічного району держави тому, що кожний економічний район в залежності від розвитку продуктивних сил створює особливі умови для становлення різних видів туризму як тих, що склалися історично, так й сучасних, що тільки набувають свого розвитку. Тому в межах даного дослідження розвиток туризму розглядається в одному конкретному економічному районі та його областях.

Слід зазначити, що створення теоретико-методологічного обґрунтування щодо процесу економічного районування сприяє цілеспрямованому комплексному розвитку та територіальній організації суспільного виробництва, обґрунтуванню раціонального розміщення виробництва та сфери послуг у регіонах, вдосконаленню спеціалізації регіонів. Безумовно, що туризм відіграє в цих процесах важливу роль.

Так, в процесі формування спеціалізації регіону науковці радять враховувати наступні критерії, а саме:

- географічне розташування району;
- наявність природних ресурсів;
- стан розвитку транспортної системи;
- демографічну ситуацію;
- менталітет;
- перспективні галузі, включаючи туризм та інші фактори.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичною основою слугують праці таких українських та закордонних науковців: Сучасний стан і

тенденції розвитку туризму дістали відображення у працях вітчизняних науковців, серед яких: В.В. Джинджоян, В.А. Квартальнов, В.Г. Ковалевський, Н.М. Кузнецова, В.Ф. Кифяк, М. Мальська, Л.В. Марценюк, І.Л. Сазонець, В. М. Торяник, Т. Ю.Чаркіна, а також ряд інших авторів.

Мета роботи полягає в дослідженні історії, сучасного стану, тенденцій та перспектив розвитку туризму в даному економічному районі.

Досягнення мети дослідження передбачає постанову та розв'язання наступних завдань:

- дослідження історії становлення та розміщення продуктивних сил в даному економічному районі;
- дослідження принципів та факторів розміщення продуктивних сил в даному економічному районі;
- аналіз сучасного стану туристичного сектору як складової економіки регіону;
- аналіз діяльності туроператорів в регіонах, що входять в досліджуваний економічний район за останні три роки;
- визначення основних переваг та недоліків роботи туристичної індустрії за допомогою сучасних видів аналізу;
- визначення перспектив розвитку туристичної галузі в межах даного району та, відповідно, впливу на економіку України;

Об'єктом дослідження є сукупність теоретичних, науково-методичних та прикладних положень щодо розміщення та розвитку продуктивних сил Причорноморського економічного району, як відносно нової сфери діяльності на ринку послуг.

Предмет дослідження – аналіз сучасного стану туристичної діяльності Поліського економічного району, як відносно нової сфери діяльності на ринку послуг, його впливу на подальший розвиток регіонів, що входять в досліджуваний економічний район та в цілому на економіку України.

Методологія дослідження. Під час дослідженні були використані такі методи:

1) системний підхід – для дослідження функціонування економіки району як цілісної множини елементів, що входять у його територіально-виробничі комплекси;

2) аналіз – з метою вивчення окремих елементів об'єкту дослідження; для пізнання властивостей різних елементів продуктивних сил ;

3) порівняння – у другому розділі, під час зіставлення туристичної діяльності туроператорів та фізичних осіб-підприємців в сфері туризму; спеціально-наукові – математичні методи – для визначення динаміки розвитку туристичної галузі району; статистичні методи – у другому та третьому розділі для більш глибокого розуміння ситуації у галузі туризму ;

4) історичний метод – дослідження становлення розвитку туризму в регіоні та його територіально-адміністративних одиницях ;

5) інші методи, а саме: у першому розділі для викладення теоретичної частини – абстрагування та узагальнення; у другому розділі – синтез та аналогія; у третьому – прогнозування.

Інформаційну базу дослідження склали наукова література та періодичні видання, аналітичні дані з різних напрямків діяльності підприємств, що розташовані в межах даного економічного району, матеріали органів державної статистики України щодо розвитку туризму, а також результати досліджень, виконаних автором.

Структура дипломної роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку бібліографічних посилань використаних джерел та додатків. В роботі розміщено 7 таблиць та 14 рисунків. Список бібліографічних посилань використаних джерел включає 25 найменувань, додатки викладено на 9 сторінках. Загальний обсяг роботи 78 сторінок.

Висновки

Як звітує міжнародна статистика, відзначають світові лідери, видатні науковці, економісти та соціологи – туризм є однією з прибуткових галузей світової економіки, яка динамічно розвивається та виступає в числі найважливіших чинників соціально-культурного розвитку, що сприяють підвищенню рівня та якості життя людства. Економічна та соціальна значущість туризму в сучасному світі визначається тим, що суб'єкти підприємницької діяльності у сфері туризму через свою діяльність сприяють всебічному розвитку економіки (зокрема, транспорту, торгівлі, будівництва, зв'язку тощо) і зростанню потенційного та реального валового внутрішнього продукту країни, а також є вагомим джерелом валютних надходжень і засобом забезпечення позитивного сальдо платіжного балансу країни.

Туристична сфера вважається одним із перспективних напрямів соціально-економічного розвитку багатьох країн і регіонів та міст. Туризм генерує 10,3% валового світового продукту (дані Всесвітньої туристичної організації ООН (ЮНВТО) за 2019 рік) та значно сприяє зайнятості населення – кожне десяте нове робоче місце створюється в сфері туризму. туризм відіграє важливу роль як у вирішенні економічних, так й у вирішенні соціальних проблем будь-якої держави. Вже багато років держави, що не мають значних запасів корисних природних ресурсів, розвивають туризм як джерело наповнення державних бюджетів. Україна долучилася до цієї справи у 90-х роках і вже за часи своєї незалежності туристична справа впевнено крокує по світу, дає можливість українцям розширити свої знання про світ, мандрувати, відпочивати та розвиватися.

Представлена дипломна робота містить дослідження щодо розвитку туризму економічному районі України, що за принципами економічного районування має назву Причорноморського економічного району та включає станом на 01.01.2022 року Сумську, Полтавську та Харківську області.

Характеристика розвитку та розміщення об'єктів промисловості, її територіальної організації, розвитку об'єктів соціальної інфраструктури, до

якої належать багато численні санаторно-курортні заклади Причорноморського регіону – ґрунтовно відображені у першому розділі дипломної роботи.

У другому розділі досліджень на підставі статистичних даних за 2017-2020 роки проаналізовано кількість осіб підприємницької туристичної діяльності, туристичну діяльність юридичних осіб у Причорноморському регіоні, туристичну діяльність фізичних осіб-підприємців в 2017-2020 рр., проілюстровано графічно діаграмами та узагальнено у табличному вигляді.

З урахуванням виконаних досліджень доведено, що туристично-рекреаційний комплекс має перспективи як для розвитку Причорноморського економічного району в цілому, так й для кожної його області окремо, що зазначено у Програмах стратегічного розвитку відповідно кожного регіону й свідчить про туристичний інтерес адже практично кожне містечко, місто або село може запропонувати свою програму відвідування та має чітке уявлення про майбутній розвиток.

Тому у третьому розділі наведено напрями та конкретні заходи щодо розвитку туристичної сфери Причорноморського економічного району, які можна розгалужити на заходи міжнародного рівня, державні та місцеві. Ці напрями відповідають Програмам розвитку цих областей та у частині туризму представлені у Додатках А, Б, В.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Семенов В.Ф. Регіональна економіка: Навчальний посібник.- Київ, МП» Леся», 2008.-595с.
2. Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов/ Майкл Е. Портер; Пер. с англ. — М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. — 454 с.
3. Олійник Я.Б., Запотоцький С.П., Кононенко О.Ю., Мельничук А.Л., Пасько В.Ф. Регіональна економіка: Навчальний посібник / За ред. Я.Б. Олійника.-К.: КНТ, Видавець Фурса С.Я., 2007.-444с.
4. В.Л. Тодосійчук Регіональна економіка: Підручник. – Вінниця, ВДАУ, 2008. – 434 с.
5. Регіональна економіка: навчальний посібник / О. Г. Пуригіна, В. В. Джинджоян, О. О. Чубарь, С. Е. Сардак, – Д.: Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту, 2011, – 596с.
6. Гусєва О.Ю., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С. Регіональна економіка: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 121с.
7. Чмирьова Л.Ю., Федяй Н.О. Районування території України як один з факторів просторового соціально-економічного розвитку регіонів / Ефективна економіка № 3, 2013, Електронний журнал
8. Гілецький Й. Р., Богович М. М., Сливка Р. Р. Географія. Універсальний посібник для випускників та абітурієнтів. — Львів: ВНТЛ-Класика, 2003. — 572 с.
9. Жук М. В., Круль В. П. Розміщення продуктивних сил і економіка регіонів України: Навчальний посібник. — Чернівці: Рута, 2002. — 293 с.
10. Розміщення продуктивних сил України / за ред. Є. П. Качана. — К.: Вища школа. — 1997 р.
11. Розміщення продуктивних сил України / за ред. Є. П. Качана. — К.: 2001.

12. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D1%87%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%80%D0%B0%D0%B9%D0%BE%D0%BD

13. Розміщення продуктивних сил: конспект лекцій / уклад. : О. С. Альбещенко. – Миколаїв : МНАУ, 2019. – 87 с.

14. Мельниченко О.А., Шведун В.О. Особливості розвитку індустрії туризму в Україні, Монографія. - Харків: Видавництво НУЦЗУ, 2017. - 153 с

15. <http://www.ukrstat.gov.ua/>

16. Проект Програми розвитку туризму та курортів в Одеській області на 2021-2023 роки.

17. Проект Концепція Державної цільової програми розвитку галузі туризму «Мандруй Україною» до 2026 року.

18. Програма розвитку туризму і курортів Миколаївської області на 2020-2023 роки, затверджена рішенням Миколаївської обласної ради №33 від 23.12.2020 року.

19. Програма розвитку туризму в місті Херсоні на 2020 – 2022 роки.

20. Сущенко О.А., Кравченко В.В. Становлення віртуального туризму як напрямку розвитку інформатизації діяльності туристичного підприємства. – Розвиток інформативних технологій в міському господарстві і будівництві, 2018, Випуск 140. – С. 29-20.

21. Буй, В. М. Інформаційні системи в економіці [Текст] / В. М. Буй, О. В. Орлик // Гармонізація суспільства – новітній напрямок розвитку держави : Всеукр. наук. конф. аспірантів та молодих вчених, 25 березня 2014 р. : матер. конф. — Одеса, ОНЕУ. — С. 109-116.

22. Казакова Н. Ф. Вплив інформаційних технологій на суспільну свідомість і освіту [Текст] / Н. Ф. Казакова, Вчені записки університету «КРОК». С. 117-122.— Т. 1. — № 32. — 2012р.

23. Скопа, О. О. Інформаційні технології у професійній діяльності фахівця [Текст] / О. О. Скопа // Наукові праці УДАЗ. — 2000. — № 1. — С. 103-106.

24. Орлик, О. В. Інформаційні системи в сфері управління організацією [Текст] / О. В. Орлик // Вісник соціально-економічних досліджень. — 2002. — № 12. — С. 188–191.

25. Sushchenko, O. A. (2016). Design of a tourism enterprise based on its competitive advantages. Vybrané ekonomické problémy region střední a východní Evropy. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií. 59-71.

Ім'я користувача:
Федосова Юлія

ID перевірки:
1011381952

Дата перевірки:
30.05.2022 17:36:37 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
30.05.2022 17:37:02 EEST

ID користувача:
100005559

Назва документа: Ключниченко

Кількість сторінок: 36 Кількість слів: 6182 Кількість символів: 46723 Розмір файлу: 1,003.60 KB ID файлу: 1011266116

Виявлено модифікації тексту (можуть впливати на відсоток схожості)

33.6% Схожість

Найбільша схожість: 27.9% з Інтернет-джерелом (https://tourlib.net/books_ukr/melnuchenko2-2.htm)

53.8% Джерела з Інтернету 246 Сторінка 38

27.4% Джерела з Бібліотеки 65 Сторінка 41

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнено

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнено

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 6

Підозріле форматування 8 сторінок